

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Γ' ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, είναι αποδεκτή)

ΘΕΜΑ 2 (μονάδες 35)

Ερώτημα 1^ο (μονάδες 15)

1. Σωστό. (Η λογοτεχνία λοιπόν στο σχολείο και η διδασκαλία της υπηρετεί πράγματι τον ευρύτερο παιδαγωγικό και μορφωτικό σκοπό).
2. Σωστό. (Ο όρος «παιδαγωγικό περιεχόμενο» νομιμοποιείται, πιστεύω, ως κριτήριο επιλογής, αρκεί να μην εκτρέπεται κατά τη διδασκαλία σε διδακτισμό, φρονηματισμό ή ιδεολογικό διαποτισμό).
3. Λάθος. [Το κείμενο διδάσκει (και συνιστά μορφωτικό αγαθό), διότι εμπλουτίζει την εμπειρία (ως ανθρωπογνωσία και αυτογνωσία) του νέου με την καλλιέργεια της ευαισθησίας, της παρατηρητικότητας, της φαντασίας και της εκφραστικής του δυνατότητας.]
4. Λάθος. (Εθνική, γιατί το σχολείο οφείλει να συμβάλλει στη βελτίωση της ποιότητας ζωής και σκέψης της κοινωνίας).
5. Λάθος. (Γι' αυτό, θα έλεγα ότι εκπληρώνει πλήρως τον ρόλο του όταν κατορθώνει να διδάσκει συνδυασμένα την ιδέα της προσωπικής ευθύνης και της αλληλεγγύης απέναντι στους άλλους).

Ερώτημα 2^ο (μονάδες 10)

Συμπέρασμα: Η διδασκαλία της λογοτεχνίας στο σχολείο υπηρετεί ευρύτερο παιδαγωγικό και μορφωτικό σκοπό, ενισχύει και διευρύνει τον ανθρωποπλαστικό ρόλο του σχολείου. Γι' αυτό είναι ανάγκη να διευρυνθεί και να ενισχυθεί.

Επιχειρήματα και τεκμήρια:

- Η λογοτεχνία συνιστά μορφωτικό αγαθό και χρησιμοποιείται στην εκπαίδευση για τη διαμόρφωση του πνεύματος των μαθητών. (Η θέση ενισχύεται με το παράδειγμα των «Βατράχων» του Αριστοφάνη).
- Οι φιλόλογοι εκπαιδευτικοί επιλέγουν τα σχολικά κείμενα που διδάσκουν με κριτήριο το παιδαγωγικό περιεχόμενό τους (αποτέλεσμα έρευνας, έστω μικρής και ανιχνευτικής/εμπειρικής).
- Τα κείμενα διδάσκουν, διότι εμπλουτίζουν την εμπειρία (ως ανθρωπογνωσία και αυτογνωσία) του νέου με την καλλιέργεια της ευαισθησίας, της παρατηρητικότητας, της φαντασίας και της εκφραστικής του δυνατότητας.

Ερώτημα 3^ο (μονάδες 10)

α. Αναγκαιότητα: 1. Το σχολείο **οφείλει να συνδυάζει** τρεις θεμελιώδεις αποστολές...

2. «... **πρέπει** και **να** βοηθάει τον καθένα να αναπτύσσει τον καλύτερο εαυτό του»

Το κείμενο κάνει λόγο για τον ρόλο του σχολείου ως ένα είδος αποστολής που πρέπει να εκπληρώσει απέναντι στην κοινωνία, γι' αυτό διατυπώνει την ανάγκη εκπλήρωσης αυτού του ρόλου. Η διατύπωση του μηνύματος με τον τρόπο αυτό ενισχύει τη διάσταση του σχολείου και την αναγκαιότητά του ως κοινωνικού θεσμού.

β. Με τις δύο γλωσσικές επιλογές τονίζεται πιο emphaticά η ολοκλήρωση του ρόλου του σχολείου με τη συνδυασμένη διδασκαλία της ιδέας της προσωπικής ευθύνης και της αλληλεγγύης απέναντι στους άλλους. Αυτή η ιδέα - διπλός στόχος προεκτείνεται νοηματικά στο χωρίο στο οποίο κυριαρχεί το πρώτο πληθυντικό πρόσωπο και η υποτακτική στις τελικές προτάσεις, οι οποίες συνδέονται ασύνδετα μεταξύ τους.

Α' πληθυντικό ρηματικό πρόσωπο: παρότρυνση προς τον δέκτη, διατύπωση ενός συλλογικού αιτήματος, μιας κοινής ανάγκης, ο Εντγκάρ Μορέν δεν εξαιρεί τον εαυτό του από την ευθύνη δράσης για την επίτευξη των σκοπών της εκπαίδευσης, για να ευαισθητοποιήσει για την αναγκαιότητα μιας κοινής στόχευσης και δράσης, αφού η εκπαίδευση είναι κοινωνικός θεσμός, δημόσιο αγαθό.

Υποτακτική: Δηλώνει την επιθυμία για την επίτευξη των σκοπών της εκπαίδευσης, η οποία αποβλέπει στην προετοιμασία για τη ζωή (να προετοιμαστούμε), για να γίνουν πράξη όσα ακολουθούν και προβάλλονται ως κοινά αιτήματα που ανταποκρίνονται στις ανάγκες της εποχής μας. Η υποτακτική έγκλιση, σε συνδυασμό με το πρώτο πληθυντικό πρόσωπο (και την επιλογή του ασύνδετου σχήματος) δηλώνει και προτροπή προς τον αγώνα για τον κοινό

στόχο. Δηλώνεται το προσδοκώμενο, ο στόχος (τελικές προτάσεις που εκφέρονται με υποτακτική σε ακολουθία με την προτροπή της υποτακτικής εξάρτησής τους «να προετοιμαστούμε»). Η υποτακτική, τέλος, συμβάλλει στη συνοχή του λόγου ως εξήγηση στη φράση του Ρουσσό, η οποία διατυπώνεται εξίσου με υποτακτική.

ΘΕΜΑ 3 (μονάδες 15)

Ο βαθύτατος πόνος πηγάζει από την άδικη και μαζική εξόντωση, την οδύνη των συγγενών, αλλά κυρίως για την τραγική μάνα.

- «Σύγχυση, πανικός, υστερία θλίψη..... και φωνές, πολλές φωνές. Σπαρακτικές φωνές. Χορός αρχαίας τραγωδίας έμοιαζε η συγκέντρωση των ανθρώπων εκεί.» μια έντονη εικόνα με κίνηση και ήχο που αντηχεί την απόγνωση των τραγικών συγγενών των νεκρών.
- «Αναγνωρίζει το σακάκι του γιού της. Το αγκαλιάζει σαν να έχει ζωή. Το χαϊδεύει. Το κρατάει σφικτά.... πολύ σφικτά, σαν να φοβάται μήπως το πάρει κάποιος.» Τραγική είναι η περίπτωση της μητέρας που αναγνωρίζει το σακάκι του γιου της και οι αντιδράσεις της δείχνουν πως βρίσκεται μετέωρη ανάμεσα στη λογική και στον παραλογισμό. Ο πόνος της μητέρας που χάνει το παιδί της είναι ανείπωτος.
- «Δεν θα μου τα πάρει κανείς..... Θα πάρω τα παιδιά μου στο σπίτι. Θα τους ετοιμάσω ζεστό φαί.... όπως παλιά. Θα μου κάνουν τα αστεία τους. Θα γελάμε όλοι μαζί. Μπορεί να τραγουδήσουμε κιόλας.» Η μητέρα διαπιστώνει πως έχει σκοτωθεί και το δεύτερο παιδί της. Η αντίδρασή της έχει αγγίξει τα όρια του παραλόγου, έχει χάσει τα λογικά της. Ο ευθύς λόγος αποδίδει την τραγικότητά της με κορύφωση του δράματος την επιθυμία της να επιστρέψει στο σπίτι ανακαλώντας σκηνές από το χαρούμενο παρελθόν με τα παιδιά.

Ανάλογα με τα προσωπικά βιώματα, τις ιστορικές γνώσεις και τον βαθμό αναγνωστικής ανταπόκρισης ο/η μαθητής/-τρια καλείται να εκφράσει την προσωπική του τοποθέτηση.